

Katolinen kirkko Suomessa
Helsingin hiippakunta

Helsinki 29.3.2021

Kirjallinen asiantuntijalausunto eduskunnan hallintovaliokunnan pyynnöstä

Asia: HE 39/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikkumisvapauden ja lähikontaktien väliaikaisesta rajoittamisesta

Katolinen kirkko Suomessa (jatkossa katolinen kirkko tai kirkko) kiittää eduskunnan hallintovaliokuntaa mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto otsikossa mainitusta esityksestä. Lausunnossa keskitymme ymmärrettävästi esityksen niihin osiin, jotka koskevat uskonnonvapautta ja uskonnollisten yhdyskuntien, erityisesti katolisen kirkon toimintaa.

Kohta 2.2.1 Opetus- ja kulttuuritoimea koskeva sääntely

Kohta 2.3.2 Rajoitustoimien vaihtoehtojen vaikuttavuudesta

Katolisen kirkon mielestä tartuntatautilain 58 c ja d §:n mukaiset toimenpiteet ovat osoittautuneet käytännössä toimiviksi ja tehokkaiksi tavoiksi estää tartuntojen mahdollisuutta. On vaikea uskoa, että uudet, tiukemmat säädökset juurikaan voisivat parantaa tilannetta kirkollisen toiminnan osalta.

Kohta 4.2.4 Sosiaaliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Kohta 6 Säännöskohtaiset perustelut

Katolinen kirkko on tyytyväinen siitä, että esityksessä on huomioitu uskonnollisten yhteisöjen diakoniat toiminta ja muu auttamistyö julkisten sosiaalipalvelujen rinnalla. Tämä on juuri sitä uskontokuntien tekemää hiljaista työtä, joka yleensä jää huomiotta mutta jolla silti on suuri vaikutus. Kirkko pitää erittäin tärkeänä, että tämä työ voi jatkua kaikissa tilanteissa.

Kohta 5.2. Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Katolinen kirkko haluaa huomauttaa, että uskonnonharjoittamisen rajoitteita eri maissa vertailtaessa on hyvä myös huomioida uskontokuntien erilaiset painotukset uskonnon keskeisistä toiminnoista. Jopa kristillisten tunnustuskuntien kesken on eroja näissä painotuksissa. *Ks. alempana.*

Kohta 6 Säännöskohtaiset perustelut: 9

Katolinen kirkko pitää kohdassa 5.2. mainituista syistä johtuen, joita tarkemmin selitetään kohdassa 10, ehdotettuja perusteita liikkumisrajoitusten poikkeuksiin (9) oikeasuuntaisina, mutta puutteellisina. Voi hyvin ymmärtää, että sielunhoidollinen tapaaminen – esimerkiksi rippi – on yleensä "yksilöllinen", mutta kristillisen uskon perusolemuksen mukaisesti ehtoollinen (messun eli ehtoollisjumalanpalveluksen yhteydessä) tai kaste eivät voi sitä olla. Nämä ovat kirkon normaalia liturgista toimintaa, jota säätelee kirkon oma lainsäädäntö ja liturginen ohjeisto. Liturgia voidaan kaikkineen järjestää aina nykyistä tartuntatautilakia kunnioittaen. Vain sakramentteja jakaessa joudutaan lähikontaktiin, mutta se ei kestä sekunteja kauempaa ja osataan tehdä ilman tartuntariskiä.

Katolinen kirkko toivoo, että sen sijaan, että mahdollistetaan pelkkä "yksilöllinen" kulkeminen sielunhoitoa varten, otettaisiin huomioon se, että ensisijainen sielunhoidon muoto on kirkon jumalanpalveluselämä kokonaisuudessaan: messu ja sakramentit. **Ehdotamme siis, että liikkumis- ja osallistumisoikeus todettaisiin olevan myös sellaisilla uskontokuntien jäsenillä, jotka ovat seurakunnassa vallitsevan käytännön mukaisesti varanneet paikan seurakunnassa vietettävään jumalanpalvelukseen** – siinäkin tapauksessa noudatetaan tartuntatautilain määräyksiä.

On otettava huomioon myös se, että kun kirkossa järjestetään mikä tahansa liturginen vietto, siihen ei yleensä osallistu vain pappi ja yksi ihminen, vaan tarvitaan avustajia, urkureita, kanttoreita ja lukijoita. Koska he kaikki usein ovat vapaaehtoisia maallikoita, olisi heidänkin asemansa ja kirkkoon pääsemisensä joka tapauksessa turvattava, siinäkin tapauksessa, että päätarkoitus olisi tilaisuuden striimaaminen.

Katolinen kirkko haluaa tässä kiinnittää huomiota siihen, että Suomessa uskontokuntia kohdellaan taloudellisten mahdollisuuksien osalta kahdella täysin erilaisella tavalla, koska kirkollisverotusoikeus, tai ennemminkin oikeus kerätä jäsenmaksua verotuksen yhteydessä, ei koske kaikkia rekisteröityjä uskonnollisia yhdyskuntia,

toisin kuin esimerkiksi Ruotsissa. Tällöin useimpiin tehtäviin (myös esimerkiksi jumalanpalvelusten striimaamiseen tai järjestyksen ylläpitämiseen seurakunnassa) voidaan pyytää vain vapaaehtoisia.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Uskonnonvapaus

Katolisen uskon keskeisiä piirteitä on uskovien yhteisöllinen osallistuminen pyhään messuun. Kirkkolaki velvoittaa katolilaisia käymään messussa joka sunnuntai tai muu velvoittava juhlapyhä (kuten joulu). Kirkko tai seurakunta on siten katolilaisille paljon enemmän kodinomainen ja läheinen paikka kuin ehkä joidenkin muiden uskontojen harjoittajille. Siksi myös kirkossa käymisen estäminen tuntuu katolilaisista aivan erityisen raskaalta ja vaikeasti hyväksyttävältä. **Tästä syystä katolinen kirkko vastustaa kaikkia sellaisia toimenpiteitä, jotka rajoittaisivat entisestään (vrt. tartuntatautilaki) uskovien mahdollisuutta osallistua kirkon jumalanpalveluselämään.**

Katolinen usko perustuu messussa käymisen lisäksi olennaisesti kahteen tekijään: toisaalta kirkon jakamiin sakramentteihin ja toisaalta henkilökohtaiseen hartauteen ja rukouselämään. Jälkimmäiseen tällä lainsäädännöllä ei ole juurikaan vaikutusta, edelliseen kylläkin. Uskovia velvoitetaan joka vuosi ottamaan vastaan ainakin parannuksen (ripin) ja eukaristian (ehtoollisen) sakramentit. Kumpaankin kannustetaan paljon useammin kuin vain kerran vuodessa. Normaalitilassa aktiiviset katolilaiset ripittäytyvät useita kertoja vuodessa ja käyvät messussa ja ehtoollisella lähes joka viikko.

Vaikka kirkko tänä vaikeana aikana ymmärtääkin yhteiskunnan oikeuden ja velvollisuuden asettaa ihmisten arkeen ja kohtaamisiin kohdistuvia rajoitteita, se uskoo, että huolellisesti nykyisiä rajoituksia seuraten ja nykyiset jo voimassa olevat keinot käyttäen yhteiskunta pystyy niin halutessaan hillitsemään koronaepidemian leviämistä riittäväällä ja kansalaisten perusoikeuksia kunnioittavalla tavalla.

merk.

isä Marco Pasinato

Hiippakunnan asiainhoitaja

Katolinen kirkko Suomessa